

Геранина Л. А. Взаимосвязь между многоплодием свиноматок и ростом поросят в разные сезоны года

В статье рассматривается как зависит рост поросят по массе гнезда при рождении и отъеме, и массе одного поросенка при отъеме от многоплодия маток в разные сезоны года. Для этого были отобраны матки с разным количеством опоросов, составлена ежемесячная схема для определения в какой сезон или месяц года происходит больше всего опоросов и какие матки отличаются высшей продуктивностью, а значит и ростом поросят и какая связь между данными показателями.

Ключевые слова: свиноматка, поросята, многоплодие, масса гнезда, сезон, месяц, рост.

L.A. Heranina. Correlation between multifertility of sows and the growth of piglets in different seasons of a year

In the article examined as a height of piglets depends after mass of nest at birth and separation, and by mass of one piglet at a separation from polycarpousness in the different seasons of year. For this purpose there were the selected uteruses with the different amount of farrow, a monthly chart is made for determination in what season or month of year most farrow and what uteruses are differ in the higher productivity, and and height of piglets and what connection between these indexes.

Key words: sow, piglets, polycarpousness, mass of nest, season, month, height.

УДК 636.4

Топіха В.С., доктор сільськогосподарських наук
Миколаївський національний аграрний університет
54021, м. Миколаїв, вул. Паризької Комуни, 9
rector@mdau.mk.ua

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ВИСОКОЯКІСНОЇ СВИНИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СВИНЕЙ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ПОХОДЖЕННЯ

У статті представлено стан та перспективи виробництва високоякісної свинини з використанням вітчизняного та імпортного генофонду свиней на основі аналізу обсягів виробництва свинини в світі та Україні. Надаються породи свиней вітчизняного та імпортного походження та шляхи його використання. Установлено, що період адаптації імпортного поголів'я обумовлює зниження інтенсивності росту молодняку і відтворних якостей свиноматок на протязі двох, трьох поколінь, особливо це властиво I поколінню імпортного поголів'я. Тому для підвищення ефективності галузі свинарства в Україні необхідно раціонально використовувати весь вітчизняний генофонд та уже адаптоване в наших умовах імпортне поголів'я, що є в Україні та враховуючи складну економічну ситуацію уникнути необхідності подальшого періодичного ввозу імпортного поголів'я.

Ключові слова: свинарство, імпортний і вітчизняний генофонд свиней, адаптація, ефективність.

Класифікацією ФАО свинина віднесена до незамінних продуктів харчування, вважається одним із цінних видів м'яса за збалансованістю у своєму складі вітамінів, мікроелементів та амінокислотами жирних кислот, яких немає в інших сільськогосподарських тварин.

Виробництво свинини в світі складає 109 млн. т, приблизно на 0,8 % менше, ніж у 2010 році, коли було зафіксовано історично максимальне виробництво свинини в забійній масі. Серед найбільших виробників свинини можна відмітити таких як Китай, США, Бразилія, країни Європейського Союзу, Росія, Канада.

Зниження обсягів пояснюється зменшенням поголів'я свиней в країнах Азії, на які приходиться майже 65% загальної кількості поголів'я свиней у світі. Найбільшим імпортером свинячого м'яса визнана Японія. На її частку приходиться майже 20% всіх світових поставок даного виходу м'яса. При цьому в Японії існують найбільш жорсткі вимоги до стандартів імпорту та маркування продукції. Для відповідності до Японських вимог багатьом виробникам довелося докорінно змінити прийнятну систему годівлі тварин. Росія займає друге місце за обсягами імпорту свинячого м'яса у світі. На третьому місці за імпортом свинини знаходиться Мексика.

Частка свинини у м'ясному балансі Європи становить 50%, а в Китаї 80%. Найбільшими її виробниками в Європі є Німеччина (4123 тис.т), Іспанія (2985 тис.т), Франція (2350 тис.т), Данія (1759 тис.т) та інші країни, для яких характерна стабілізація виробництва та його зростання [3, 10].

В Україні в структурі виробництва м'яса усіх видів худоби та птиці свинина займає вагоме місце – до 30%. Внаслідок кризи в аграрному секторі виробництво свинини значно зменшилось, проте галузь свинарства надалі залишається однією з перспективних у формуванні продовольчої безпеки держави, забезпеченні внутрішнього попиту на м'ясну продукцію вітчизняного виробництва. Станом на 1 січня 2015 року в усіх категоріях господарств утримувалось 7 млн. 614,5 тис. голів свиней, а виробництво свинини 566,9 тис. тонн, що відповідно менше на 1,9%, 1,8% попереднього року. Проте, продуктивність свиней на вирощуванні і відгодівлі у с. – г. підприємствах зросли і середньодобові прирости досягли 485 грам. Одержано більше поросят на 282,6 тис. голів [11].

Кожний спеціаліст розуміє, що галузь свинарства може бути прибутковою і конкурентноспроможною, якщо в господарстві від кожної свиноматки і її приплоду одержують щорічно 2,0-2,5 тони свинини, що можливо при одержанні від свиноматки в рік 2,0 – 2,3 опороса, що забезпечать одержання від свиноматки 20 поросят, відповідно живу масу у віці 2 місяці – не менше 18 кг, одержать середньодобовий приріст по групі 2-4міс. – 400-500г, на відгодівлі 650-800г для чого потрібна певна технологія годівлі, утримання та певний генофонд свиней.

В зв'язку з підвищенням попиту на м'ясну свинину проаналізувати зміни в породній структурі з орієнтацією на породи м'ясного напрямку продуктивності з використанням вітчизняного та імпортного генофонду свиней.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження виконувались шляхом аналізу власних дослідів та узагальненої інформації науково – дослідних робіт, що проведені в господарствах Південного регіону України.

Результати й обговорення. В останні 25 років у зв'язку з підвищенням попиту на м'ясну свинину як за кордоном так і в нашій країні проходять зміни в породній структурі переважно з орієнтацією на породу м'ясного напрямку продуктивності. У виробництві все ширше використовують такі породи, як велика біла іноземного походження м'ясного напрямку продуктивності, порід ландрас, дюрок, п'єтрен гемпшир та їх помісі.

Потребує постійного контролю та вивчення питання подальшого використання та удосконалення великої білої, породи зарубіжного походження. В Україні при створенні вітчизняних заводських ліній і типів використовуються свині великої білої породи данської, шведської англійської селекції, що сприяє значному підвищенню скоростиглості свиней та поліпшенню їх м'ясних якостей.

Необхідно відмітити, що різні популяції свиней великої білої породи (данська, німецька, естонська, угорська та інші) ведуть свій початок від тварин англійського походження і є переконливим свідченням того, що в інших країнах, де розводять свиней цієї породи, склалися своєрідні, диференційовані генотипи. Використання поєднань

таких генотипів в практиці племінної роботи стане передумовою отримання потомства з гетерозисним проявом. Ці породи періодично завозились і в південні регіони України, де використовувались як при створенні нових порід так і в регіональних схемах для підвищення ефективності виробництва товарної свинини.

На теперішній час в країну поступають свині великої білої породи угорської селекції, в основному у господарства південного регіону, які потребують вивчення їх адаптивних властивостей, відтворювальних та продуктивних якостей.

Свині сучасних і завезених порід і типів відрізняються генетично обумовленою високою продуктивністю, в той же час вони чутливі до впливу негативних факторів навколишнього середовища і не завжди здатні до швидкої адаптації та акліматизації без витрат продуктивності в нових умовах. Тому не завжди вдається отримати від свиней високої реалізації генетичного потенціалу продуктивності в нових економічних умовах.

Про адаптацію піддослідних тварин в разі послідовних поколінь можна судити за такими важливими критеріями, як час та інтенсивність використання. В наших дослідженнях установлені зміни інтенсивності використання свиноматок великої білої породи угорської селекції під час їх адаптації в умовах Причорноморського регіону. Установлено, що з кожним наступним поколінням у свиноматок збільшується інтенсивність використання.

Нами в умовах свинарських господарств південного регіону України проведені багаточисельні дослідження з питань адаптації та акліматизації імпортного поголів'я свиней на основі вивчення резистентності організму тварин, індексу адаптації, інтенсивності використання свиноматок, росту та розвитку молодняку.

На основі проведених наукових досліджень, щодо вивчення продуктивних якостей і акліматизаційних особливостей імпортного поголів'я свиней породи ландрас в умовах ПрАТ "Степной" Запорізької області установлено, що лише в III поколінні імпортні тварини досягають свого генетичного потенціалу продуктивності. [4, 7, 9]

При вивченні продуктивних якостей і адаптаційної здатності імпортного поголів'я свиней великої білої породи угорської селекції в СГПП "Техмет – Юг" Миколаївської області, де було завезено 80 ремонтних свинок і 5 кнурів установлено також зниження продуктивних якостей на протязі трьох поколінь.

Отже, результати багаточисельних досліджень і спостережень свідчать, що період адаптації імпортного поголів'я обумовлює зниження інтенсивності росту молодняку і відтворних якостей свиноматок на протязі двох, трьох поколінь, особливо це властиве I поколінню потомкам імпортних тварин.

В теперішній час в усіх господарствах, для яких характерна стабілізація виробництва свинини та його зростання ефективно використовуються імпортні свині вищевказаних порід та проводиться його ввіз в Україну. Тому вважаємо за необхідне провести реєстрацію наявності уже адаптованого імпортного поголів'я та подальше раціональне його використання в межах господарств України [1, 2, 5, 6].

Враховуючи складну економічну ситуацію в Україні та непередбачені захворювання імпортних свиней, які завозимо разом із тваринами і не володіємо методами щодо їх лікування, підвищення ефективності ведення галузі свинарства повинно відбуватися шляхом раціонального використання вітчизняного та адаптованого уже в умовах України імпортного поголів'я, що дасть можливість уникнути необхідності подальшого періодичного ввозу імпортного поголів'я.

Поліпшені за м'ясними якостями вітчизняні породи свиней, повинні бути основою розвитку галузі свинарства в Україні. Наші вітчизняні породи свиней : миргородська, велика біла вітчизняної селекції, українська степова біла, українська степова ряба які створювались в такий період, коли суспільство в складних умовах життя та фізичного навантаження на людину потребувало не тільки м'ясо свинини, але й сало. Тому ці породи мали сальний та м'ясо – сальний напрямок продуктивності і становили основний масив племінного поголів'я свиней у племінних господарствах. Необхідно відмітити, що генетичні основи спадковості вітчизняних порід свиней обумовлюють у

тварин міцність конституції, високу резистентність організму, пристосування до умов України. Все це забезпечує здоров'я тварин, а в подальшому і високу продуктивність.

У теперішній час необхідно відмітити, що вітчизняні породи свиней в зв'язку з їх постійним удосконаленням з використанням порід м'ясного напрямку продуктивності зарубіжного походження сприймають м'ясний напрямок продуктивності при збереженості у тварин міцності конституції високої резистентності організму та пристосованості до умов України.[9,13]

З попиту більше м'ясної свинини в Україні створювались із залученням імпортного генофонду більш м'ясні породи і тому в 90-ті роки на базі даного вітчизняного генофонду свиней та з використанням імпортного поголів'я створені такі породи, як полтавська м'ясна, українська м'ясна, з'являються нові типи свиней у великої білої породи та породи ландрас, з'являється спеціалізована лінія в червоно-білопоясих свиней, яка в подальшому була затверджена як червона білопояса порода свиней.

В цьому плані важливе місце відводиться свиням породи дюрок, які використовуються в Україні більше 30 років і, на основі їх акліматизації та удосконалення створений новий тип свиней породи дюрок української селекції « Степовий», з підвищеними відтворювальними якостями маток, який затверджений наказом Міністерства аграрної політики України і НААН в 2007, як нове селекційне досягнення. Створені високопродуктивні стада цих свиней в ПрАТ «Племзавод» « Степной» Запорізької області, СГПП « Техмет – Юг» Миколаївської області, на базі яких був створений новий внутрішньопорідний тип свиней породи дюрок української селекції « Степовий». [7]

Наводимо основні господарства стабільного виробництва свинини в Південному регіоні України. Основними господарствами зі свинарства є такі.

В Миколаївській області: СГВК «Агрофірма « Миг – Сервіс – Агро» Новоодеського району племзавод з розведення свиней – велика біла, дюрок, використовується порода ландрас. В Миколаївському районі є племрепродуктор «Степове», з розведення свиней великої білої породи, СГПП «Техмет-Юг» з розведення свиней червоної білопоясої породи. Тут використовуються свині великої білої породи угорської селекції, породи дюрок української селекції, « Степной» та порода п'єтрэн. [7].

Основними господарствами з розведення свиней в Одеській області СГК «Шаболат» Білгород – Дністровського району, що є племзаводом з розведення української м'ясної породи, СГВК «Новосільське» Ренінського району племінний завод з розведення полтавської м'ясної породи, спільне українське – французьке підприємство з іноземною інвестицією в формі товариства з обмеженою відповідальністю « Дністро-Гібрид» Арцизького району з розведення породи ландрас, велика біла, ТОВ « Агрофірма « Дністровська» Арцизького району, племінний завод з розведення великої білої породи СГВК « Прогрес- Агро» Ізмаїльського району племінний завод з розведення великої білої породи.[8,12]

Основними господарствами зі свинарства в Херсонській області є такі: ТОВ «Таврійські свині» Скадовського району є племінний завод з розведення великої білої української м'ясної породи. Тут використовуються кнурі породи п'єтрени. ДПДГ «Каховське» Інститут землеробства південного регіону НААН України, де розводять українську степову білу породу. Великий обсяг виробництва свинини області приходить на ТОВ «Фрідом Фарм Бекон», виробничі цехи якого знаходяться в Каховському районі. Тут впроваджена сучасна технологія ведення галузі свинарства з використанням імпортного генофонду, впроваджена програма гібридизації основою якої є пірамідальна й ступінчаста побудова організації племінної справи та вертикальної інтеграції. Одночасно здійснюється удосконалення вихідних форм. ТОВ « Фрідом Фарм Бекон» є племінний завод з розведення порід червона білопояса, велика біла вітчизняної та імпортної селекції, породи ландрас. ДДГ Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія – Нова» які змогли зберегти вітчизняний генофонд свиней української степової білої, української степової рябої порід свиней, української м'ясної (асканійський тип), а також нових генотипів порід дюрок та ландрас [7].

Наведений сучасний генофонд свиней вітчизняного та імпортного походження що використовується безпосередньо в господарствах південних регіонах України має м'ясне та м'ясо – сальне направлення.

Висновки. 1. Провести повну інвентаризацію порід свиней вітчизняного та зарубіжного походження що використовується в Україні.

2. Для підвищення ефективного ведення галузі свинарства в Україні необхідно раціонально використовувати весь вітчизняний генофонд свиней та уже адаптований в наших умовах імпортне поголів'я, що є в Україні, та враховуючи складну економічну ситуацію уникнути необхідності подальшого періодичного ввозу імпортного поголів'я.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кислинська А.І. Показники природної резистентності крові молодяку свиней великої білої породи угорської селекції в період адаптації / А.І. Кислинська // Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаїв, 2012. – Вип. 1 (65). – С. 149 – 155.

2. Кислинська А.І. Терморегуляція організму свиней імпортної популяції у процесі адаптації на півдні України / А.І. Кислинська // Таврійський науковий вісник: наук. журнал. – Херсон: Грінь Д.С., 2012.–Вип. 78.–Ч.2 (1).– С. 76–81.

3. Рыбалко В.П. Состояние, стратегия и научное обеспечение отрасли свиноводства в Украине / В.П. Рыбалко, В.А. Лесной //Современные тенденции и технологические инновации в свиноводстве: XIX Междунар. науч.- практ. конф. – Жодино. – Горки, 2012.–С.11–16.

4. Коновалов І.В. Адаптаційні та продуктивні якості свиней породи ландрас в умовах промислової технології: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук – Миколаїв, 2012.–18с.

5. Кислинська А.І. Адаптація маточного стада свиней великої білої породи угорської селекції протягом трьох поколінь в умовах Причорномор'я / А.І. Кислинська // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно – технічного університету ; – Кам'янець – Подільський : ПДАТУ, 2013. – Вип. 21. – С.121 – 123. – (Серія : Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва).

6. Кислинська А.І. Відтворювальні якості свиноматок великої білої породи угорської селекції за різних поєднань в умовах Причорномор'я/ А.І. Кислинська // Науково – технічний збірник Житомирського НАЕУ. – Житомир: ЖНАЕУ, 2013. – Вип. 1. – Т. 2(35). – С. 381 – 389.

7. Топіха В.С. Использование зарубежного генофонда свиней в условиях южного региона Украины/ В.С. Топіха // Науковий вісник «Асканія–Нова». – Асканія – Нова: Ін-т тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова « Асканія–Нова», 2013. – Вип.6.– С.236–244.

8. Сусол Р.Л. Сучасні аспекти інтенсифікації виробництва свинини на Одещині / Р.Л. Сусол // Вісник аграрної науки Причорномор'я.– Миколаїв, 2013.– Вип.4(75).– Т.2. Ч 1–С.157–163.

9. Топіха В.С. Порода ландрас її адаптаційні та продуктивні якості в умовах промислової технології / В.С. Топіха, В.Я. Лихач, А.В. Лихач // Науково – технічний бюллетень, Інститут тваринництва НААН. – Х., 2014. – №112. – С. 150–159. (http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ntb_2014_112_26.pdf.)

10. Мысик А.Т. Состояние животноводства в мире на континентах, отдельных странах и направление развития / А.Т.Мысик // Зоотехния. –М.,2015.–№ 1.–С. 2–6.

11. Гнатюк С.А. Результати і перспективи роботи господарств корпорації «Тваринпром»/ С.А. Гнатюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я.– Миколаїв, 2015.– Т.2.–В2.–С.15–22.

12. Агапова Є.М., Узагальнення селекційно – технологічних основ створення та практичного використання перспективного генотипу свиней Одеського регіону / Є.М.Агапова., Р.Л. Сусол// Вісник аграрної науки Причорномор'я.–Миколаїв, 2015.– Т.2.–В2.–С. 63.

13. Topiha V., Likhach V., Likhach A. Bacon quality of pigs from landrace breed under different methods of breeding // Agricultural Sciences. – Plovdiv : Academic Publishing House of the Agricultural University, 2013. – Volume V. – Issue 14. – P. 141. – 145. – ISSN 1313. –6577.

Топиха В.С. Современное состояние и перспективы производства высококачественной свинины с использованием свиней отечественного и зарубежного происхождения

Представлено состояние и перспективы производства высококачественной свинины с использованием отечественного и импортного генофонда свиней. На основании анализа объемов производства свинины в мире и Украине. Приведены породы свиней отечественного и импортного происхождения и пути его использования. Установлено, что период адаптации импортных животных обуславливает снижение интенсивности роста молодняка и воспроизводительных качеств свиноматок на протяжении двух, трех поколений, особенно, это свойственно I поколению импортных животных. Поэтому для повышения эффективности отрасли свиноводства в Украине необходимо рационально использовать весь отечественный генофонд и уже адаптированных в наших условиях импортных животных, что имеются в Украине и, учитывая сложную экономическую ситуацию избежать необходимости периодического ввоза импортных животных.

Ключевые слова: свиноводство, импортный и отечественный генофонд свиней, адаптация, эффективность.

V.S. Topikha. Up-to-date state and perspectives of high-quality pork production with using pigs of domestic and foreign origin

The article presents the status and prospects of production of high quality pork using domestic and imported gene pool pigs on the basis of the analysis of the volume of pork production in the world and Ukraine. Available breeds of domestic pigs and imported origin and the way of its use. The period of adaptation of imported livestock causes a decrease in the intensity of growth of young animals and reproductive qualities of sows for two, three generations, this is especially characteristic of first generation imported livestock. Therefore, to improve the efficiency of the pig industry in Ukraine it is necessary to efficiently use the local gene pool and are already adapted to our conditions of imported livestock that are in Ukraine and given the difficult economic situation to avoid the need for further periodic input of imported livestock.

Key words: pigs, imported and domestic gene pool pigs, adaptation, efficiency.